

סד:

עין משפט
נר מצוה

יב א מ"י ס"ח מהל'
גנינה הלכה ד סמג
עשין ע"א:

מוסף רש"י

[illegible]

המלא תמלא ל"ל דהא כיון דלא מני
לרבויו בכלל ופרט וכלל טפי אלא
בעצלי חיים משום דכללנא גופייה חיים
הנביז ביה אי"ב ע"כ אלא כללנא לא
דאי כללנא אחאי אלא איצטרא כל
הנהו ופרטיו לא לכתוב אלא גניזה
וחיים והוא מכללנא מני כל בעלי חיים
למלא לאו כללנא הוא אלא פרטא
ומפרט דחיים למוד גרבה כל ב"ה
ומכל הני פרטיו גרבה כל דבר והכי
איחאה כמקור אי ללחמי בעלי חיים
ממחיים נפקא והשיב ר"י דלקמן ודאי
דאיכל כללנא ופרטא וכללנא דלחמא
דחיים נפקא אכל הכא בלא המלא
דחיים מלא תמלא אי חיים לא היו כלל היו
בכלל מתרא לרבויו מניה טעין הפרט
והואיל חיים לרבות מה' כלום אם
נעשה חיים פרט ע"כ לרביין אט
לנעשות מחיים כלל ויכולו הפרטות
למשת מן הכלל ונאמר מה הפרט
מפורש דבר שנכללו ממלא ונמעט
המלא שפות טמאים ואע"פ דהאי
תמלא אין רגלה לו לתפוס דר טומאה
היינו דוקא לפי מה שהיה יכול
לתפוס ד ב"ה ורגלה לעשות כלל
דחיים כמו כלל דגניזה אכל השתא
דמסיק דמחיים לא משמע אלא ב"ה
ואין יכול לתפוס ד ב"ה דל"כ פרטיו
למה לי ע"כ היה צריך לתפוס ד
טומאה להכי איצטריך המלא תמלא
לרבות כל דבר דמסיק:

למעוטי דבר שאין מסיר. אימ
ספרים דגרסי ללחמי

לנעלי (דף קג. ג' דבר) מפורש:
א"ה ש"ה 5"א. ה"ה לקשוני שור
ושה היה לו ומדמעין הפרט דחיים

באחרת שיהא ראשון נקט המי אכל
פאחמט הוא ששניה מיומתי:

אין

למורה בקנס דפמור ומ"ד תור
באו עדים חייב ולמ"ד חד בנג
בשלמא אם המצא תמצא לכר
דבי רבי ישמעאל דתנא דבי
נשנית אלא לדבר שנתחדש
דבי יעקב אומר שנים ישלם
אינו אלא בשבועה אמרת לא
רחמנא שנים ישלם בנגב ולית
דבהיתירא אתא לידיה אמר ק
כל שכן אלא שנים ישלם
שלא בשבועה והאי אם המצא

ושטרום כדאמרן הא אימעטו להו
בדיינין פרט למודה בקנס: ואימא

מרוּבָּה פֶּרֶק שְׁבִיעִי בְּבֹא קָמָא

א"י הכי שפיר קשיא ליה. ומשני משום דלית ליה פירכא אנ"ג דהאי פירכא לימא דנכרימא היינו משום דלא חש לפרשה: מוהיבא קמייתא ליה סבבא בתרא כבא גופ' חיים כתיב ביה. גם זה שאל ה"ר אשר מלגויל את ר"י דאנשי מקשה

אֵי הָכִי שְׁפִיר קָשִׁיָּא לִיה מְשׁוּם דְּרֵית לִיה
 פִּירְכָא לְרִבּוּת כָּל דְּבַר מְהִיבָא קִמְיִיתִי לִיה
 מְכַלל בְּתַרָא כְּלָלָא גּוֹפִיָּה חִיִּים כְּתִיב בִּיה
 כָּלל וּפְרַט וְכָלל מֵאִי קָא מְהִנִּי לִיה אִי לֵאֲתוּוֹי
 כָּל דְּבַר הָא חִיִּים כְּתִיב בְּעֵלִי חִיִּים אִין מִרְדִּי
 אֲתִרְינָא לֹא מְשׁוּם הִכָּא אִינְצִרְרִךְ אִם
 הִמְצָא אִמְרִי וְהָא שְׁנֵי כְּלָלוֹת דְּסִמְכִי אֲהֲרִדִּי
 נִינְהוּ אִמְר רִבִּינָא ^כדְּרִאֲמִרִי בְּמַעֲרֵבָא זֶה
 מְקוּם שְׂאֵחָה מוֹצֵא שְׁנֵי כְּלָלוֹת הַסְּמוּכִים כֹּה
 לֹזֶה הָטַל פֶּרֶט בִּינֵיהֶם וְדוֹנֵם כְּכָלל וּפְרַט
 שְׂדֵי שׁוּר בֵּין הִמְצָא לְתַמְצָא לֵאֲתוּוֹי מֵאִי אִי
 לֵאֲתוּוֹי כ"ח מַחֲיִים נִפְקָא אֲלֵא לֵאֲתוּוֹי דְּבַר
 שְׁאִין בְּעֵלִי חִיִּים וְדִרְוּשׁ הָכִי מִהּ הִפְרַט מְפּוֹרֶשׁ
 דְּבַר הַמְטַטְלֵל וְגוֹפּוּ מִמּוֹן אָף כָּל דְּבַר
 הַמְטַטְלֵל וְגוֹפּוּ מִמּוֹן וְתוּ שְׂדֵי חֲמוּר בֵּין הִמְצָא
 לְתַמְצָא לֵאֲתוּוֹי מֵאִי אִי לֵאֲתוּוֹי דְּבַר שְׁאִין
 בְּעֵלִי חִיִּים מְשׁוּר נִפְקָא אֲלֵא לֵאֲתוּוֹי דְּבַר
 מְסוּיִם א"ה שֶׁה לְמָה לִּי אֲלֵא רִיבָה וּמִיעוּט
 וּרְיִיבָה הוּא כְּדֹתְנָא דְּבִי רְבִי יִשְׁמַעְלָא ^כדְּתֵנָא
 דְּבִי ר' יִשְׁמַעְלָא בְּמִיָּם בְּמִיָּם ^כעֲפִמִּים אִין
 זֶה כָּלל וּפְרַט אֲלֵא ^כרִיבָה וּמִיעוּט וּרְיִיבָה רִיבָה
 הֵכַל מֵאִי רְבִי רְבִי כָּל מִילֵי אִי הָכִי כָּל הָנִי
 פְּרָטִי לְמָה לִּי חֵד לְמַעוּטִי קֶרֶקֶד וְחֵד לְמַעוּטִי
 עֲבָרִים וְחֵד לְמַעוּטִי שְׁטוּת גִּנְיָבָה וְחִיִּים
 לְכֹדֶרֶכ דְּאִמְר אַחִיָּה לְקֹרֶן כְּעִין שֹׁנֵב וּלמ"ד
 חֵד בְּגֻבּ וְחֵד בְּטוּעֵן טְעֻנָּת גֻּבּ וְגֻבּ עֲצֻמו
 נִפְקָא לִיה מֵאִם יִמְצָא הִגְבָּה הָאִי אִם הִמְצָא
 תַּמְצָא אֲלֵא דִּרְיֵשׁ רִבָּה מִכְּעִי לִי לְכֹדֶרְכָּא
 בְּר אֲהִילָאִי ^כדְּאִמְר רִבָּה בְּר אֲהִילָאִי מֵאִי
 מְעַמָּא דְּרַב דְּאִמְר מוֹרֵדֵה בְּקֻסָּא וְאִחֹר כֵּךְ בָּא
 עֵדִים פְּטוּר דְּכִתִּיב יָאֵם הִמְצָא תַּמְצָא אִם
 הִמְצָא בְּעֵדִים תַּמְצָא בְּדִינִים פְּרַט לְמַרְשִׁיעַ
 אֵת עֲצֻמו וּלמ"ד תְּרִיִּיְהוּ בְּטוּעֵן טְעֻנָּת גֻּבּ
 דְּהָאִי אִם הִמְצָא תַּמְצָא מִפִּיק לִיה לִגְבָּה עֲצֻמו
 מַרְשִׁיעַ עֲצֻמו מִגִּל: מֵאִשֶּׁר יִרְשִׁיעוּן אֱלֹהִים
 וְלֹא הַמַּרְשִׁיעַ אֵת עֲצֻמו וּלמ"ד חֵד בְּגֻבּ
 וְחֵד בְּטוּעֵן טְעֻנָּת גֻּבּ דִּיאִיתִי לִיה מִהִמְצָא
 תַּמְצָא לְמַרְשִׁיעַ אֵת עֲצֻמו הָאִי אִשֶּׁר יִרְשִׁיעוּן
 מֵאִי דִּרְשִׁי בִּיה אִמְר לִי הִהוּא מִיבְּעִי לִיה
 וְהוּ בְּטוּעֵן טְעֻנָּת גֻּבּ קִסְפֹּר מוֹרֵדֵה בְּקֻסָּא וְאִחֹר
 וְחֵד בְּטוּעֵן טְעֻנָּת גֻּבּ דִּנְפָקָא לִיה גֻּבּ מִהַתִּם
 אִם בְּר אֲהִילָאִי אֲבָל כָּל הָנִי פְּרָטִי לְמָה לִי כְּדֹתְנָא
 יְכִי יִשְׁמַעְלָא כָּל פֶּרֶשָׁה שְׁנֵאֲמֵרָה וְנִשְׁנִית לֹא
 וְאִמָּא גֻבּ עֲצֻמו בְּשִׁבּוּעָה לֹא ס"ד דְּתֵנָא
 שְׁלֹא בְּשִׁבּוּעָה אֲתָה אֹמְרִי שְׁלֹא בְּשִׁבּוּעָה או
 הִיָּה מֵאִי לֹא כֵךְ הִיָּה אִמְר אֲבִי לֹא לְכַתּוּב
 בְּק"ץ מְטוּעֵן טְעֻנָּת גֻּבּ וְמָה טוּעֵן טְעֻנָּת גֻּבּ
 לִישְׁלֵם תְּרִי גֻבּ עֲצֻמו דְּבִאִסּוּרָא אֲתָא לִידִּיה
 דְּכַתֵּב רַחֲמָנָא בְּגֻבּ עֲצֻמו לְמָה לִי דִּאֲפִילוּ
 הָכִי הוּא דִּתָּאָה הָא מִיבְּעִי לִיה ^כלְכֹדֶרְכָּאִי יְדוּ

שיטות כדאמרוהו הא חיימיטו להו להך מהך פרי דמביי בעל כל דבר פשע: שני
בדינין פרו למודה בקנס: ואימא נכ עלמו. לא ישלם כפל עד שיבצע לשקר הואיל

מסורת הש"ס

וּמֵאִי תִשׁוּבָה יֵשׁ בְּדָבָר: הִ"ג לְרִבּוֹת
וְכָל כִּהְרָא כְּלָלָה גּוֹפֵא חִיִּים כִּפְּצִי
אַל תִּמְאַל דְּלִי מִגְּבוּיָהּ חִיִּים דְּרִשְׁתָּ
שׁ מְהִיבָה מִימִיתָ וְלֹא מְכַלְלָה כִּהְרָא
אַף כָּל כְּלָלָה גּוֹפֵיָה חִיִּים כִּמְבִי בִּי
דְכָל הִכְרָא דְּרִשְׁשֵׁין כָּלָּ וּפְרַט וְכָל
אַף כָּל מִלְּטוּשֵׁי כִּהְרָא מִיְרִשָׁה דְּכָלָּה
קִמָּא לְמַעֲטוּי הוּא דְּלִמִּי כְּדָלָּה אִיבִי
חֵי פֶרַט וְכָלָּ דְּלִיִּתְרִבּוּ כֵּן מִלִּי
וּמִהִי כְּלָלָה קִמָּא לְמַעֲטוּי מֵאִי דְּלֵא
דְּמִי לֹא יֵה פֶרַטְסָא וְכָלָּה כִּהְרָא לְרִבּוּי
מֵאִי דְּלֵא אִיבִי הִ"ג כָּל פֶּרַט וְכָל
וְאִין כְּכָל אֵלֶּה מֵאִי כִּשְׁפֶרֶט הֵלֶךְ
לְרִשְׁשֵׁין מִימִיָּה אֵלֶּה כְּעָלִי חִיִּים
וְכַעֲלִי לֵיה כָּל פֶּרַט דְּלֵעִ"ג דְּרִשְׁתָּ
תַּנָּה דְּבִי יֵשׁ שְׁמַעְתָּל כְּעָלָּה כְּלָלָה
דְּלֵא דְּמִי^(א) (לִיָּה פֶרַטָּה) הִי מִלִּי לְרִבּוּי
מִדִּי דְּהִי כְּכָלָּה כִּהְרָא: לִפְסִי

תורה אור השלם

1. אם המצא תמצא
כידו הנבזה משור עד
המור עד שזה חיים שנים
ישלם: שמו כב ג
2. על כל דבר פשע על
שור על המור על שזה
על שלמה על כל אברה
אשר יאמר כי הוא זה
עני האלהים יבא דבר
שניהם אשר ירשעו
אלוהים ישלם שנים
לרעה: שמו כב ח

גליון הש"ס

תוס' ר"ח א' הכי שח
למה לי ה"מ לאקשווי.
עין תשובת מהר"י אדרימי
ס' שולח: